

Становище на Комитета на регионите относно „Разработване на обща стратегия за главните базови технологии в ЕС“

(2010/C 232/02)

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ ОТПРАВЯ СЛЕДНИТЕ ПРЕПОРЪКИ:

- констатира, че в над 60 региона икономически зависимите възрастни хора представляват повече от 29 %, а в над 70 региона се наблюдава намаляване на населението, като в някои от тях годишният темп на намалението е над 1 %;
- смята, че застаряването е тема, която следва да бъде разглеждана в рамките на стратегията „Европа 2020“. Застъпва се за използване на възможностите, които застаряването предлага за социалното, икономическото и териториалното сближаване;
- призовава за подход по региони, чрез който да се управляват последиците от застаряването на населението, в следните три насоки: 1. остаряване в добро здраве; 2. заетост и производителност; 3. достъпност на услугите и съоръженията;
- предлага да разработва, в сътрудничество с Комисията, различни пилотни трансрегионални или междурегионални проекти, въз основа на определените три основни приоритета. Целта на тези проекти е преди всичко да се обменят знания и най-добри практики;
- присъединява се към инициативата за обявяване на „Европейска година на активно остаряване и солидарност между поколенията“ при пълно участие на децата през следващия мандат на Комисията и смята, че предложените главни направления и пилотни инициативи биха могли да бъдат важни елементи от тази проява.

Докладчик:	г-н Rob Bats (NL/АЛПЕ), член на Изпълнителния съвет на провинция Drenthe
Отправен документ:	„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Справяне с последиците от застаряването на населението в ЕС (Доклад от 2009 г. за застаряването на населението)“
	СОМ(2009) 180 окончателен

I. ВЪВЕДЕНИЕ

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

1. **приветства** Съобщението на Комисията, озаглавено „Справяне с последиците от застаряването на населението в ЕС“, в което се констатира, че застаряването ще има значителни последици по отношение на пенсиите, здравните грижи и дългосрочните грижи. В текста на Комисията се подчертава, че публичните власти не разполагат дори с десет години, за да предприемат действия преди поколението от следващия бум в раждаемостта да премине в пенсия. Спешността, предизвикателствата и рисковете са значителни и изискват целенасочени политически действия. Действията, които се предприемат в отговор на застаряването на това поколение, следва да бъдат тясно свързани с политиките за равенство между мъжете и жените, с цел да се преодолее настоящата ситуация на голяма бедност или на лоши социално-икономически условия на възрастните жени, както и по-ниското качество на живот, дължащо се на по-голяма заболяемост и по-голяма зависимост от условностите на пола;

2. **изказва благодарност** на местните и регионалните власти, неправителствените организации и другите партньори на Комитета за активното им участие в изработването на проектостановището, особено по време на заседанието на комисия ECOS на 4 септември 2009 г., на кръглата маса на 18 ноември 2009 г. и на заседанието на работната група на 14 декември 2009 г.;

3. **подчертава**, че застаряването на населението не е изолирано явление, а се вписва в широк демографски преход, който води след себе си дълбока промяна в броя и състава на населението на местно и регионално равнище. Много и различни фактори влияят върху точното развитие и въздействие на този демографски преход (раждаемост, смъртност, нагласа за смяна на местоживеенето и имиграция). Застаряването на населението е автономен процес. Тази автономна тенденция трябва да бъде осъзната и призната, за да се вземат мерки по отношение на последиците от застаряването;

4. **констатира**, че в Европа съотношението между хората в трудоспособна възраст и тези на възраст над 65 години ще стане две към едно, докато понастоящем е четири към едно. Това е дългосрочна прогноза. Колкото и да са целесъобразни дългосрочните прогнози, застаряването на населението не е проблем, който ще възникне внезапно утре или вдругиден – това е проблем, който днес вече стои пред нас. В над 60 региона икономически зависимите възрастни хора представляват повече от 29 %, а в над 70 региона се наблюдава намаляване на населението, като в някои от тях годишният темп на намалението е над 1 %;

5. **отбелязва**, че възрастните жени, лицата с увреждания и имигрантите могат да се сблъскват с особени трудности при остаряването в добро здраве, с които трябва да се справят;

6. **смята**, че застаряването е тема, която следва да бъде разглеждана в рамките на стратегията „Европа 2020“. Застъпва се за използване на възможностите, които застаряването предлага за социалното, икономическото и териториалното сближаване. Стратегията „Европа 2020“ изхожда от това, че всеки гражданин и всеки регион допринася за силата на ЕС според своите специфични качества и характеристики. Европейските граждани, които остаряват, като същевременно остават активни и в добро здраве, представляват до голяма степен неизползван потенциал. Поради това е важно не само да се създаде политика, предназначена за възрастните хора, но и да се изготви политика за всички европейски граждани на всички етапи от техния живот;

7. вече **констатира** в миналото, че демографските последици от застаряването в голяма степен имат своята специфика на местно и регионално равнище. На местните и регионалните власти са възложени важни задачи в областта на здравеопазването, благосъстоянието, платените или безплатни грижи, пазара на труда и осигуряването на услуги и съоръжения по отношение на жилищно настаняване, (обществен) транспорт и образование. Задължение на местните и регионалните власти е да направляват чрез творчески и новаторски методи последиците от застаряването на съответната им територия, като използват ориентирите, предоставени от стратегията „Европа 2020“. Това предполага да се създаде и солидарност между по-възрастните и по-младите поколения, зоните с естествен прираст и тези с демографски спад, селските и градските райони, и регионите и държавите-членки.

II. ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

КОМИТЕТЪТ НА РЕГИОНИТЕ

8. **призовава** за три основни тематични направления, оформящи нова програма („нов курс“) за справяне с последиците от застаряването в ЕС, чиито приоритети да се реализират в рамките на пилотни трансрегионални и/или междурегионални инициативи. Тези приоритети отговарят на целите на Комисията. Ударението се поставя върху първостепенните отговорности на местните и регионалните власти в областта на здравеопазването и грижите, пазара на труда и предлагането на услуги:

— **остаряване в добро здраве** – целта, която се преследва, е да се стимулира европейското население да остава активно и в добро здравословно състояние възможно най-дълго време;

- **заетост и производителност**, с цел насърчаване на изграждането на европейско общество, в което всички да имат възможност да учат, да участват и да съдействат за изграждане на обществото, включително чрез възможността за платена или неплатена работа, през целия живот;
- **достъпност на услугите и съоръженията**, за да се разнообрази предлагането на услуги, предназначени за застаряващото население.

9. **изтъква**, че между тези три направления съществуват преки връзки и затова призовава за хоризонтален подход. Хората, които остаряват в добро здравословно състояние, могат по-лесно да ползват услугите и съоръженията, които им се предоставят, и имат повече възможности на пазара на труда. За да се повиши производителността на труда, от съществено значение е да се разполага с активно население в добро здравословно състояние, както и да има добро предлагане на услуги и съоръжения. Те могат да допринесат за това населението да остарява в по-добро здравословно състояние, както и за повишаване на заетостта и производителността; призовава също така за основаващ се на пола подход, насърчаващ остаряването в добро здравословно състояние и равнопоставеност между мъжете и жените;

10. **признава**, че тези три главни направления се вписват в програма с ясно изразен социален характер. Европейското общество показва солидарността си в отношението към възрастните хора. Това включва борбата срещу всички форми на дискриминация (по-конкретно дискриминацията по възраст), премахването на пречките за социално участие на възрастните хора и осигуряването на целева социална предпазна мрежа. Обхванатите в тази мрежа трябва да разчитат на уважение и достойно отношение. Тази социална програма е съвместна отговорност на публичните органи и техните (социални) партньори;

11. **присъединява се** към инициативата за обявяване на „Европейска година на активно остаряване и солидарност между поколенията“ при пълно участие на децата през следващия мандат на Комисията и смята, че предложените главни направления и пилотни инициативи биха могли да бъдат важни елементи от тази проява;

12. **отбелязва**, че освен това е възможно да се търсят идеи от участниците на местно равнище, полагащи усилия да приобщат гражданите (и най-вече, в контекста на настоящото становище, най-възрастните от тях) към активен социален живот. Необходимо е сътрудничество с гражданското общество, за да се смекчат последиците от застаряването на населението. Ето защо е важно да се осигури активната ангажираност на гражданите, на социалните организации, учебните заведения и частните сдружения. Инициативният дух на тези партньори в полза на общността е необходим и чрез него може да се осъществи решителният пробив, да се изпълнят със съдържание и да се осъществят предложените пилотни инициативи;

ОСТАРЯВАНЕ В ДОБРО ЗДРАВЕ

„Да останем здрави и активни възможно най-дълго“

13. **разглежда** „остаряването в добро здраве“ като съвкупност от усилия, насочени към ограничаване на отрицателните резултати от физиологичното, психичното и социалното стареене. Остаряването в добро здраве изисква цялостен подход към жизнения цикъл (който започва от детството). Трябва да се обръща внимание на причините за здравните проблеми, които се появяват през живота на човека. Също трябва да се търсят възможности за осъществяване на ефикасна превенция и да се изследват факторите от околната среда, които оказват влияние върху здравето;

14. **смята** категорично, че остаряването в добро здраве на европейското население е положителна (автономна) еволюция и неоспорим знак за благосъстояние. Предизвикателството на остаряването в добро здраве се състои в това да знаем как хората да запазят доброто си здравословно състояние и благосъстояние и да продължат да участват активно в социалния живот възможно най-дълго, като ударението се поставя върху социалния и икономическия принос. Следователно въпросът не опира до (биологичната) възраст, а до жизнената ситуация;

15. **твърди**, че „остаряването в добро здраве“ открива възможности за ограничаване нарастването на разходите, произтичащи от застаряването на населението. Всъщност гражданите, които остаряват в добро здраве, могат да участват по-дълго в социалния и икономическия живот на нашите общества. За да се стимулира остаряването в добро здраве, са необходими нови социално-политически концепции, иновации и научни изследвания (в областта на терапевтиката и техническите помощни средства, например), както и да се обръща голямо внимание на съобразените с нуждите на възрастните хора градове, като се предлагат съответни продукти. Също така е необходимо да се насърчават професионалистите, основно в социалните и здравните области, като се укрепват учебните програми в областта на застаряването за различните университетски и неунiversитетски специалности, с цел да се осигурят обучени и способни професионалисти за решаване на проблемите на застаряването в различните им проявления, най-вече като се поощряват професионални профили, свързани с грижите, зависимостта и насърчаването на здравето. По този начин „остаряването в добро здраве“ ще допринесе за изпълнение на стратегията „Европа 2020“;

16. за да се намалят свързаните със застаряващото население разходи, компетентните власти следва да въведат подходящи политики, които да направят възможно и насърчат възрастните хора да стоят въкъщи колкото се може по-дълго;

ЦЕЛИ

17. **стреми се** регионите в Европа да търсят активно допирни точки между различните политики за остаряване в добро здраве. Те биха могли съвместно да търсят най-добрите начини за насърчаване на иновациите и научните изследвания и да следят постиженията в тази област. Необходимо е да създаде целенасочена иновативна политика за гарантиране успеха на този подход. Всички власти, заедно с техните партньори (от научните среди), трябва да бъдат двигатели на процеса, който има за цел да насърчава остаряването в добро здраве;

18. **призовава** за сътрудничество в и между регионите в областта на остаряването в добро здраве, което да е насочено към следните задачи (ударението се поставя върху здравето; другите приоритети се отнасят до икономическото участие и предлагането на услуги и съоръжения):

- *залагане на здравословни основи от най-ранна възраст*. Подготовката за остаряване в добро здраве трябва да започне отрано. Колкото по-рано се обърне внимание на състояния и поведение, представляващи риск за здравето, като наднорменото тегло, хранителните навици и начина на живот, толкова по-добри ще бъдат перспективите;
- *подходящи грижи за бързо възстановяване*. Ако в течение на живота се появят здравословни проблеми, важно е те да бъдат лекувани възможно най-бързо и ефикасно, като това е най-доброто решение по отношение на разходите. Това дава на засегнатите хора най-добрата възможност да се върнат към нормалния ход на живота и социалните отношения. Това допринася в голяма степен за повишаване на участието в активния живот и социалната подкрепа;
- *предоставяне на (дългосрочни) грижи за възрастните хора*. Необходим е специфичен подход към грижите, предлагани на възрастните хора, от една страна, защото те са повече или по-малко уязвими и това може да повлияе сериозно на успеха на лечението, и от друга страна, защото техните здравословни проблеми все по-често произтичат от комбинация от нарушения. Да се предлагат (дългосрочно) адекватни здравни грижи налага професионалните здравни работници да могат да се специализират достатъчно по съвременни и ефикасни лечебни практики и други аспекти на здравеопазването (като рехабилитацията);

ЗАЕТОСТ И ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ

„Възможност за учене, работа и участие в обществото през целия живот“

19. **подчертава**, че възрастните хора трябва да имат право на доходи за старини над прага на бедността, за да им се гарантира достоен живот. Редица възрастни хора, особено жените, живеят или са застрашени от бедност;

20. **констатира**, че участието (в обществото) допринася значително за усещането за благополучие у възрастните хора. Първостепенно условие за това е участието на пазара на труда. Увеличаването на равнището на заетост и на производителността е задължително условие за поддържане на икономиката, публичните финанси и системите за социално осигуряване стабилни в условия на застаряване на населението. Ако проявяваме загриженост за близкото бъдеще, участието в заетостта е не само право, но и задължение за всеки гражданин. В този контекст, работодателите и работниците трябва да проявят необходимата гъвкавост. Социалните партньори и обществените органи също трябва да следят участието на пазара на труда да е без ограничения. Така например, Комитетът на регионите е за изработването на обширна директива за борбата срещу дискриминацията при достъпа до различни стоки и услуги (и в която борбата срещу дискриминацията по възраст трябва да заеме важна част). Все още има големи различия в участието на трудовия пазар между регионите и целевите групи. Едно съвременно (застаряващо) общество трябва да се възползва по най-добрия начин от уменията на възрастните

хора. Грижата за осигуряване на качествени, т.е. адаптирани към тяхното състояние работни места ще позволи на заинтересованите да продължат да работят по-дълго време. Тук не става дума само за условията на труд, но и за разнообразието от задачи и др. Неприемливо е съображения, свързани с възрастта, но и с пола или етническата принадлежност или с някакво увреждане, да водят до спънки в кариерата или до изключване от пазара на труда;

21. **подчертава**, че образованието играе важна роля за нарастването на производителността на труда и равнището на заетост. Време е да се започне културен завој към учене през целия живот, въз основа на уменията, и професионална дейност с цел пригодност за наемане през целия живот, а оттам и участие (в обществото). Това означава, че трябва да бъде гарантиран достъпът до услуги и съоръжения за обучения. Тази отговорност трябва да бъде споделена между гражданите, обществените органи, работодателите, работниците и институциите на знанието;

22. **счита**, че по логиката на учене и активност през целия живот, структурирани според уменията, е възможно пенсионният период да се превърне в период на „адаптиран и структуриран според уменията труд“. Икономиката „на белите коси“ предоставя множество възможности за укрепване на стопанската мощ на Европа. Доброволчеството и предоставянето на грижи също са възможни варианти за запълване на този период на адаптиран труд. Но най-важно е гражданите да останат активни през целия си живот;

23. **смята**, че (селективната) имиграция на работната сила може да допринесе в борбата срещу недостига на работна ръка. Така например Комисията посочва, че една добре замислена политика за законна имиграция би могла да допринесе значително за преодоляване на недостига. В тази област би било целесъобразно да се обърне внимание на признаването на дипломите и на опростяване на процедурите (като същевременно се внимава да не се предизвика „изтичане на мозъци“ от страните на произход);

ЦЕЛИ

24. **стреми се** към подобряване на пригодността за заетост на активното население като цяло. Трябва да се извлече максимална полза от способностите и уменията на всички хора, включително и на възрастните хора. Здравето и здравословните условия на труд са съществени фактори за пригодността за заетост. По-доброто използване на наличните умения е задача най-вече на социалните партньори. Гражданите – мъже и жени, би трябвало да бъдат призовани да учат през целия живот, за да могат да участват и да заемат позиции в непрестанно променящите се изисквания на обществения живот и икономиката. Ролята на публичните власти трябва да бъде да улесняват и насърчават този процес. Трябва да се използват по най-добрия начин творческите наклонности и предприемчивостта на гражданите и частния бизнес. Образователните институции и институциите в областта на обучението трябва да адаптират своите програми спрямо нуждите на възрастните хора, за да могат те да развият необходимите за това познания и умения. Особено важно е възрастните граждани да бъдат насърчавани и подпомагани при акредитирането и валидирането на техните знания и умения;

25. **призовава** да бъде стимулирана производителността на труда и участието в заетостта чрез различни целеви дейности и модели по мярка за всеки регион и всяка целева група. За цялостното прилагане на този подход най-важно е:

- да се инвестира в образованието, обучението и придобиването на квалификации, за да се насърчава възходящата мобилност на младите на пазара на труда;
- да се насърчават мерките за по-добро съвместяване на професионалния и личния живот; тук може да се помисли за грижите в ранна детска възраст, родителския отпуск или отпуска по семейни причини, или за технологическите нововъведения като работа от разстояние;
- да се насърчава здравето на работното място. Макар че средната продължителност на живота в ЕС нараства, жителите му не живеят по-дълго в добро здраве. Пазарът на труда трябва да бъде организиран така, че хората да могат да участват в него, въпреки евентуални здравословни ограничения и проблеми. За тази цел е необходима здравословна или по-здравословна работна среда с по-добро оборудване;
- да се акредитират и валидират знанията, уменията и опита на възрастните граждани;
- да се търсят възможности за улесняване на достъпа до европейския пазар на труда за работници от трети страни с професии, в които се наблюдава недостиг на работната сила (както е в момента в някои части от сектора на грижите и в някои сектори, изискващи високо ниво на познание, и както потенциално би могло да бъде в бъдеще и в други сектори);

26. подчертава, че опасността частично или пълно да изгубят правото на пенсия, ако имат странични доходи, след като са достигнали пенсионна възраст, често е причина възрастните хора да не работят. Необходимо е да се разгледат възможностите за приемане на по-гъвкави правила на подходящите равнища в тази насока;

27. подчертава важността на привличането на вниманието на предприятията и по-специално на отговорниците за човешките ресурси или на службите за наемане на кадри, за да набират персонал в напреднала възраст и по-специално жени. Предприятията, които полагат големи усилия за гарантиране на вътрешната мобилност на възрастните работници, за осигуряване на гъвкави работни споразумения или които ориентират целевото си обучение или стратегиите си за развитие на кариерата към конкретните нужди на възрастните работници, следва да бъдат подкрепяни. Европейската комисия следва да събира и разпространява информация за най-добри практики в тази насока. Важно е също така да се привлече вниманието на самите възрастни работници и те да бъдат осведомявани по този въпрос;

ДОСТЪПНОСТ НА УСЛУГИТЕ И СЪОРЪЖЕНИЯТА

„Предоставяне на повече услуги“

28. в израза „предлагане на услуги и съоръжения“ **разбира** услуги и съоръжения като социална, стопанска и териториална (физическа) инфраструктура в широк смисъл, която допринася за

качеството на колективния живот в местен и регионален мащаб. В тази връзка трябва ясно да се разграничат услугите и съоръженията на местно и регионално равнище (като обществен транспорт, грижи, образование, колективни развлечения или помощ) от тези на национално равнище (като пенсионната система и др.). Предлагането на услуги и съоръжения се нуждае от глобален и последователен подход, за да се извлече полза от социалните, икономическите и географските възможности;

29. **констатира**, че предлаганите понастоящем услуги и съоръжения не съответстват на променящото се в резултат от застаряването на населението търсене. Политиката трябва да е така замислена, че да позволява на хората да използват оптимално услугите и съоръженията, които им позволяват да останат активни и да участват в обществения живот. В контекста на увеличаващото се търсене и недостатъчните публични финансови средства това означава, че трябва да се увеличи предлагането на услуги и съоръжения. Трябва потенциалът за иновации да се използва максимално или по друг начин. Освен това застаряването на населението е допълнителното предизвикателство за наемането на достатъчно на брой и добре квалифицирани работници, които ще играят определяща роля в осигуряването на достъп до услуги и съоръжения; за това ще допринесе увеличаването на производителността и на равнището на заетост (но успоредно с това са необходими и други подходи);

30. **подчертава**, че в зони, където се наблюдават дълбоки демографски промени, услугите и съоръженията вече не могат да се предлагат по традиционния начин. По отношение на това, което се нарича *електронно включване*, стремежът е да се насърчава гарантирането на стабилен и различен достъп. Например може да се мисли за електронни услуги като здравеопазване, обучение, грижи и подкрепа онлайн. Традиционното разграничение, често свързано с възрастта, между „физически“ и онлайн услуги все повече се размива; в бъдеще трябва да се подходи по новаторски начин на местно равнище, така че във всеки регион да се създаде мрежа от специфични услуги и физическо оборудване, които да са достъпни (електронно); „телефонните вериги“ например представляват добро начало;

31. освен това **набляга** върху факта, че качествената целева система за обществен транспорт има съществен принос за поддържането на достъпността на услуги и съоръжения, по-специално ако съоръженията са централно разположени и поради това една добра система за (обществен) транспорт може да улесни достъпа до тях. Това се отнася както до съоръжения (за грижи), предназначени за възрастни хора, така и например до училищата или научните центрове за младите и за възрастните. За тази цел системата за (обществен) транспорт трябва да бъде адаптирана на регионално равнище;

32. **обръща внимание** на инициативата на Световната здравна организация за насърчаване на развитието на „Здравословни градове“, в които съоръженията и услугите са по-добре адаптирани към застаряващото население и съвместими с физическата инфраструктура. Активното участие (на възрастните хора) играе важна роля в изготвянето на политиката за този проект. Този подход не е далече от призивите на Комитета за достъпност на услугите и съоръженията.

ЦЕЛИ

33. **стреми** се възможно най-много хора да са в състояние да използват оптимално услугите и съоръженията, които им позволяват да останат активни и да участват в обществения живот. През идните години трябва да се подобри съответствието между предлагането на услуги и съоръжения на местно и регионално равнище и променящото се търсене. Търсенето не бива да се основава единствено на възрастта, а по-скоро на начина на живот - хората със здравословен начин на живот по принцип имат нужда от по-малко и не толкова разнообразно оборудване от хората с нездравословен начин на живот;

34. **призовава** към развитие и обмен на познания, свързани с предлагането на услуги и съоръжения, както в регионите, така и между тях. В тази област основната цел е:

- да се подобри *сътрудничеството*. Предлагането на услуги и съоръжения изисква качествено сътрудничество. Сътрудничеството на местно и регионално равнище между властите, институциите на знанието, организациите на гражданското общество (по-специално НПО) и предприятията е необходима движеща сила за увеличаване на количествената и качествената подкрепа;
- *насърчаване на творческото предприемачество, новаторството и електронното включване* чрез възприемането на застаряването на европейското население като голяма възможност за повишаване на конкурентоспособността на икономическите участници. Предизвикателството пред регионалните и местните частни и обществени оператори се състои в използването на новите идеи и технологии за подобряване на организацията и финансирането на предлаганите от тях услуги и съоръжения. Може да се мисли за широколендов интернет и електронно включване (компютризираното управление на дома или грижи, пазаруване и обучение от разстояние), но също и за развиване на нови регионални транспортни системи и на съществуващите обществени транспортни системи;
- *промяна на предлагането*. Предлагането на услуги и съоръжения, както електронни услуги, така и неофициални услуги за полагане на грижи, трябва да се адаптира към променящото се търсене от страна на гражданите;
- *насърчаване на използването на ИКТ* за постигане на по-голямо социално и териториално включване на възрастните хора;

ЗАКЛЮЧЕНИЯ

35. **призовава** за подход по региони, чрез който да се управляват последиците от застаряването на населението, в следните три насоки: 1. остаряване в добро здраве; 2. заетост и производителност; 3. достъпност на услугите и съоръженията. По този начин Комитетът препоръчва глобален подход към застаряването, което следва да се разглежда като елемент на по-обширен демографски преход. Този подход се отнася до жизнения цикъл в неговата цялост, опира се на оптималното използване на възможностите и отчита регионалните различия. Целта е да се създаде нова програма („нов курс“) за справяне с последиците от застаряването в ЕС, при зачитане на отговорностите на местните и регионалните власти да предлагат творчески и новаторски решения в своите региони;

36. **призовава** Комисията да обърне специално внимание на:

- *насърчаване* в по-висока степен на осъзнаването, обмена на знания, технологичните новости и разработването на най-добри практики и стратегии за намеса сред всички действащи лица в ЕС (неправителствени организации, институции на знанието, частни лица и обществени власти);
- *извършване на наблюдение и прогнози* на регионално равнище на застаряването на населението, като задължителна предпоставка за изготвянето и осъществяването на политиките. Съществуват големи регионални различия, които не се отчитат ясно в наблюдението на национално равнище, но са също толкова необходими за предвиждане на последиците от застаряването на населението;
- *включване на въпроса за застаряването на населението като част от по-широк демографски преход* в различните европейски програми, под формата на инструмент за подкрепа на регионални, секторни, глобални и новаторски подходи. Регионите са за тясно и пряко сътрудничество с Комисията;

37. **предлага** да разработва, в сътрудничество с Комисията, различни пилотни трансрегионални или междурегионални проекти, въз основа на определените три основни приоритета. Целта на тези проекти е преди всичко да се обменят знания и добри практики. Трябва не само да се повишава общественото съзнание, но и да се прилагат и обменят конкретни подходи. Като се има предвид глобалният характер на въпроса за застаряването, Комитетът отдава голямо значение на разпространението на знания не само по големите оси, но и хоризонтално. Тези пилотни проекти благоприятстват развитието на знания. За изпълнението на програмите, партньорите по проектите могат да се опират напълно самостоятелно на различните източници на общностно финансиране. В своята брошура, озаглавена „Как да насърчаваме достойното остаряване в Европа: инструменти, които могат да бъдат използвани от местните и регионалните участници“, Комитетът представя, в сътрудничество с AGE (Европейската платформа на възрастните хора), преглед на всички налични източници (CdR, 2009 г.). Това е един много важен инструмент за лансирането на пилотни проекти. За тази цел членовете на Комитета ще изготвят предложения;

38. **определя** следната рамка за пилотните проекти: пилотните инициативи трябва да имат за цел да създадат практически и научни познания (приложни и фундаментални научни изследвания), които могат да допринесат за управлението на последиците от застаряването на населението в ЕС. Фундаменталните научни изследвания трябва да допринасят за намаляването в дългосрочен план на бъдещите нужди от грижи. Във връзка с това, кохортните проучвания и биобанките са източник на важна информация. За да се знае как да се остарява в добро здраве и как да се забави нуждата от грижи, е важно да се познават (клетъчните) процеси, които са в основата на остаряването. За да се улесни създаването на междурегионални и трансрегионални партньорства между центрове на

знанието, (децентрализираните) публични власти и частните партньори, трябва да се развиват новаторски регионални подходи и да се изпробват в практиката. Социалните партньори, заведенията за грижи и други неправителствени организации могат да изпълняват важна роля в тази рамка. Регионалните партньорства биха могли да се изградят въз основа на конкретни компетенции в областта на знанията или връзки на сътрудничество, присъщи на различните региони, или пък въпроси, свързани със застаряването, които са особено важни за един или друг регион. Тези проекти биха могли да се свържат например със съществуващите програми INTERREG. Освен гореспоменатите задачи по всяка от основните насоки, трябва да се наблегне на следните елементи:

- *остаряване в добро здраве*: да се подобрят мрежите за предоставяне на грижи (съвкупността от грижи, които са резултат от сътрудничеството между различните партньори за активни грижи през времетраенето на един живот и съответното търсене на грижи), като се използват резултатите от изследванията в разработването на нови продукти, технологии и

услуги и като се използва пълноценно практическият опит от научноизследователските програми;

- *заетост и производителност*: с цел насърчаване на изграждането на европейско общество, в което всички да имат възможност да учат, да участват и да съдействат за изграждане на обществото, включително чрез възможността за платена или неплатена работа, през целия живот;
- *достъпност на услугите и съоръженията*: да се разработят подходи по региони, за да се обогати предлагането на услуги;

39. **призовава** Европейския парламент да подкрепи призива на Комитета на регионите, за да се потърси решение на актуалния и належащ проблем на застаряването (като елемент от по-широкия демографски преход) на регионално равнище, в рамките на пилотни междурегионални или трансрегионални проекти и да се допринесе за започването на тези инициативи.

Брюксел, 14 април 2010 г.

Първи заместник-председател
на Комитета на регионите
Ramón Luis VALCARCEL SISO